
Regeringen har den 21. maj 2022 indgået aftale med Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, Frie Grønne og Alternativet om STU.

Ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov (STU) er med sine 5.500 elever hjørnестenen i uddannelsen af unge med særlige behov. For størstedelen af de unge er det den eneste uddannelse, de får, og er derfor et afgørende vigtigt afsæt for både deres voksenliv, arbejdsliv, fritidsliv og sociale liv. Derfor skal den også tilrettelægges klogt, så de unge er rustet bedst muligt til livet efter STU.

STU-målgruppen oplever typisk flere udfordringer i deres liv end gennemsnittet af en ungdomsgeneration, og eleverne har behov for individuel tilrettelæggelse af deres uddannelsesforløb, så de får de allerbedste forudsætninger for at komme videre i tilværelsen. Uddannelsen handler derfor både om at ruste de unge, der har forudsætningerne til at komme videre på arbejdsmarkedet, og om at udvikle sociale kompetencer og mestring af livet generelt, så de unge får gode muligheder for at indgå i sociale fællesskaber, fritidstilbud mv. og får et så selvstændigt og aktivt liv som muligt.

For en del unge på STU er en plads på arbejdsmarkedet ikke en mulighed typisk på grund af den unges svære handicap. For den gruppe af unge er livsmestring, sociale fællesskaber og fritidsliv afgørende for at få et godt og indholdsrigt liv. Men for de unge, hvor fællesskabet på arbejdsmarkedet er en mulighed, er aftalepartierne enige om, at de unge i videst muligt omfang skal have mulighed for at indgå på arbejdsmarkedet.

De unge skal også sikres mere indflydelse på, hvilket uddannelsesforløb de får, og sikres rettighed til at vælge imellem flere tilbud. Hvis den unges ønske ikke imødekommes, skal kommunen desuden kunne begrunde dette. Den nye rettighed skal understøttes af en portal, der giver et overblik over eksisterende STU-uddannelsessteder. Aftalepartierne er også enige om, at kommunernes myndighedsansvar skal tydeliggøres ved at styrke den indholdsmæssige styring af STU-tilbuddene. Aftalepartierne er enige om at sikre et grundlag for specialeplanlægning, som aftalt som led i Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Frie Grønne, Alternativet og Kristendemokraterne om at styrke undervisningen for anbragte og udsatte børn og unge, som på sigt skal kunne give overblik over, hvilke undervisnings- og støttebehov eleverne har, og hvilke tilbud der eksisterer målrettet STU-målgruppen. Som en del af det faglige grundlag skal der udarbejdes en model for specialiseringstyper ift. de unges behov.

Der skal på baggrund af det faglige grundlag tages politisk stilling til specialeplanlægning af specialundervisningsområdet i 2025. Aftalepartierne er også enige om, at der skal skabes bedre forudsætninger for en tidlig afklaring og en bedre overgang for STU-eleverne. Endelig er aftalepartierne enige om, at der skal nedsættes en arbejdsgruppe, der skal se på, hvordan STU-målgruppen meningsfuldt kan få relevant seksualvejledning, og en arbejdsgruppe, der skal komme med anbefalinger til økonomimodellen for STU.

Aftalepartierne er opmærksomme på de kommende forhandlinger om det specialiserede socialområde i regi af Social- og Ældreministeriet og vil tage bestik af resultatet af forhandlingerne, når disse foreligger.

Boks 1

Initiativer

1. **Skærpet formål med STU.** De unge skal have de bedste forudsætninger for at komme godt videre i tilværelsen efter STU. Derfor skærpes formålet med STU, så det bliver tydeligere rettet mod at give de unge de bedste muligheder for videre uddannelse og beskæftigelse for de unge, hvor det er en mulighed. For de unge, hvor arbejdsmarkedet eller videre uddannelse ikke er en mulighed, skal der fortsat være et tydeligt sigte på, at eleverne opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet. Dette sidstnævnte fokus gælder naturligvis alle unge.
2. **Flere rettigheder for valg af tilbud.** For at give de unge mere indflydelse på deres uddannelsesforløb og sikre at deres drømme og ønsker for fremtiden vægter højt, skal kommunen tage stilling til, vejlede og støtte den unge ift. de forslag den unge selv kommer med. Derfor indføres nye rettigheder til de unge, der konkret får ret til følgende:
 - a. At vælge mellem flere relevante tilbud, som kommunen er forpligtet til at præsentere og vejlede i forhold til.
 - b. At komme med et alternativt forslag til kommunens foreslåede tilbud, der har samme visitationsniveau, herunder pris, og som den unge mener kan tilgodese indholdet i sin forløbsplan.

Det indebærer, at kommunen som noget nyt fremover skal præsentere den unge for flere relevante tilbud inden for formålet med STU, som passer til den unges henvisningsårsag, behov, ønsker og interesser, som afdækkes i dialogen med den unge i forbindelse med udarbejdelsen af forløbsplan.

Desuden kan de unge også som noget nyt selv vælge et tilbud på samme visitationsniveau i forhold til den unges behov og mål for uddannelsen, herunder ift. pris, som de tilbud kommunen præsenterer, og som kommunen vurderer vil tilgodese behov og mål i den unges forløbsplan. Kommunens vurdering kan efterfølgende påklages til Klagenævnet for Specialundervisning. Elever med ekstraordinært specialiserede behov vil, når kommunen kan sandsynliggøre, at der kun findes et tilbud, der passer til den unges behov, være undtaget fra bestemmelsen om ret til at vælge mellem flere tilbud. Dog vil de unge altid have ret til at komme med et andet tilbud end kommunens, der har samme visitationsniveau, herunder pris.

3. **Tydeligere myndighedsansvar.** For at understøtte et større fokus på kommunernes ansvar over for både STU-elever og de benyttede uddannelsessteder, tydeliggøres de eksisterende krav til kommunernes overenskomster

med uddannelsesstederne ved at skrive dem direkte i STU-loven og -bekendtgørelsen. Samtidig skifter overenskomsterne navn til kvalitetsaftaler. Dette understøttes ved en ny skabelon til kvalitetsaftaler, som kommunerne kan vælge at tage udgangspunkt i.

Det specificeres desuden som en del af det nuværende krav om beskrivelse af vilkårene for uddannelsesstedernes varetagelse af opgaven, at kvalitetsaftalerne skal indeholde en overordnet beskrivelse af opgavefordelingen mellem kommune og uddannelsessted. Opgavefordelingen, som den fastlægges i kvalitetsaftalen, skal også fremgå i en ny version af forløbsplanen, jf. initiativ 6.4. Der udarbejdes centrale anbefalinger til kvalitetsparametre til at understøtte kommunernes mulige kvalitetskrav til uddannelsesstederne i kvalitetsaftalen og i kommunernes eventuelle og uvildige tilsyn med uddannelsesstederne. Relevante interessenter inddrages i forhold til udformning af kvalitetsparametre. Kommunerne forpligtes desuden til at orientere om STU på deres hjemmeside, herunder ift. visitationsprocessen, sammensætningen af visitationsudvalget samt proces for opfølgning på uddannelsesforløbene. Kommunerne skal sikre, at visitationsudvalget træffer beslutninger og afgørelser ud fra saglige hensyn.

4. **Fagligt grundlag for specialeplanlægning af STU-området.** Der etableres et fagligt grundlag for politisk stillingtagen til specialeplanlægning på STU-området gennem kortlægninger og analyser af den samlede vifte af STU-tilbud. Det faglige grundlag skal give overblik over relevante tilbud og STU-målgruppens behov i kommunerne og understøtte bedre udnyttelse af ressourcer. På sigt kan en specialeplanlægning bl.a. blive et værktøj for den enkelte kommunes visitation ift. at vælge det rette tilbud for STU-elever. Der skal på baggrund af det faglige grundlag tages politisk stilling til specialeplanlægning af specialundervisningsområdet i 2025. Initiativet indgår i initiativ 1 i aftalen af 16. marts 2022 om at styrke undervisningen for anbragte og udsatte børn og unge. I forbindelse med etablering af grundlaget for specialeplanlægning vil der blive set på behovet for særligt specialiserede tilbud, herunder overvejelser om, hvorvidt de mest specialiserede tilbud og visitationen til dem er placeret på et hensigtsmæssigt forvaltningsniveau. Hertil vil der også blive set på potentialet for at arbejde videre med, at unge med de rette kompetencer får gode muligheder for videre uddannelse.
5. **Bedre overblik over uddannelsessteder, som udbyder STU.** De unge og deres familier skal have et bedre overblik over, hvilke uddannelsessteder der findes, og der etableres derfor en STU-portal over eksisterende uddannelsessteder, der udbyder STU. Det vil være forpligtende for uddannelsesstederne at registrere sig i portalen med oplysninger inden for en række på forhånd definerede kategorier. Det vil være et krav, at de uddannelsessteder, der er omfattet af reglerne om overenskomster har en kvalitetsaftale, og at denne uploades i portalen, hertil er også pris og seneste eventuelle tilsynsbesøg obligatoriske oplysninger. Eventuelle andre kategorier defineres i samarbejde med relevante STU-interessenter. Det kan eksempelvis være målgruppen, om der er praktikummuligheder mv. Herudover eksempelvis, om uddannelsesstedet kan håndtere medicin, har social-, sundhedsfaglige og socialpædagogiske kompetencer mv. tilknyttet og i øvrigt oplysninger om personalets uddannelsesbaggrund, eventuelle dokumenter om det overordnede samarbejde med den stedlige kommune, f.eks. yderligere aktuelle tilsynsrapporter eller lignende samt om uddannelsesstedet har et elevråd.

Endelig skal portalen forsynes med link til Klagenævnet for Specialundervisning samt en let forståelig klagevejledning. Der skal ved udformningen af portalen tages højde for tilgængelighed med formidling i et klart og forståeligt sprog samt mulighed for oplæsning. Der vil ikke ske godkendelse af eller føres tilsyn med uddannelsesstedernes oplysninger og kvalitetsaftaler i portalen. Kommunerne forpligtes til alene at anvende tilbud, der er registreret i

portalen. Kommunerne kan vælge at indgå aftale med andre uddannelsessteder under forudsætning af, at uddannelsesstedet registrerer sig på STU-portalen med de nødvendige oplysninger.

- 6. Tidlig afklaring og bedre overgang.** De unges perspektiver, fremtidsmuligheder og ønsker skal afklares og dokumenteres i god tid inden, de afslutter deres STU, så de kan komme hurtigt og godt videre efter deres uddannelse, hvad enten det handler om at få etableret et godt fritidsliv, beskæftigelse, uddannelse mv. Det skal understøttes af en generel opstramning af udslusningsredskaberne og -indsatserne for de unge:

6.1) Kompetencepapiret, der bl.a. i dag skal indeholde en beskrivelse af den unges opnåede kompetencer og ønsker efter STU, deles op i to nye skabeloner, så der dels er et ressourcepapir, der kan fungere som grundlag i overgangen fra STU til fx jobcentret, dels et selvstændigt uddannelsesbevis for hvad uddannelsen har indeholdt, og de kompetencer den unge har opnået.

6.2) Det bliver et krav, at udarbejdelsen af ressourcepapiret påbegyndes senest 12 måneder før uddannelsens afslutning, samt at den obligatoriske samtale (udslusningsmøde) finder sted 3 måneder før uddannelsens afslutning.

6.3) For unge i målgruppen for STU, skal kommunen i dag på baggrund af uddannelsesplanen og efter samråd med den unge og forældrene udarbejde en forløbsplan, der fastlægger det konkrete indhold af elevens uddannelsesforløb, herunder med nærmere tilrettelæggelse og beskrivelse af hvilke elementer, der skal indgå heri. Det kan fx være, hvor og hvordan den unge i praksis får mulighed for at afprøve tilknytning til arbejdsmarkedet.

Med henblik på at sikre en god og smidig udslusning fra STU skal der ske en tidlig afklaring af, hvad der skal iværksættes efter STU. Aftalepartierne er derfor enige om, at for de elever, hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at det er relevant, skal afklaringen være afsluttet, før eleverne er færdige med deres STU, med mindre særlige omstændigheder omkring eleven ikke muliggør dette. Der lægges til grund, at afklaringen skal ske på et tidligere tidspunkt og som en del af STU. Aftalepartierne forpligtes til at finde finansiering inden for Børne- og Undervisningsministeriets område, såfremt modellen medfører merudgifter, herunder bl.a. til administration og forsørgelsesydelse. Den konkrete model skal udarbejdes i samarbejde mellem Beskæftigelsesministeriet og Børne- og Undervisningsministeriet.

6.4) Der nedsættes en arbejdsgruppe, der skal komme med anbefalinger til, hvordan forløbsplanen og ressourcepapiret kan nytænkes med henblik på en løbende sammenkobling mellem den unges progressionsmål under uddannelsesforløbet og overgangen fra STU, og sådan at afklaringsaktiviteter løbende dokumenteres i forløbsplanen på en måde, så de er anvendelige for jobcentre eller i forhold til andre opfølgende indsatser. Herudover skal muligheder for et aktivt fritidsliv samt muligheder for at indgå i sociale fællesskaber også indtænkes i udslusningsarbejdet med henblik på, at den unge så vidt muligt bliver støttet i at få afprøvet forskellige fritidstilbud og sociale aktiviteter samt skabe et overblik over muligheder herfor efter endt STU.

Arbejdsgruppen skal i det omfang, det er relevant og muligt, tage udgangspunkt i erfaringerne fra satspuljeprojekterne om gode overgange fra STU for elever i målgruppen for ordinær uddannelse eller beskæftigelse (fleksjob). Anbefalingerne skal være udgiftsneutrale.

- 7. Unges ret til at blive hørt.** Der laves en tilføjelse i vejledning til STU-loven om, at kommuner og uddannelsessteder skal være opmærksomme på, at inddragelsen af den unge i såvel visitationsprocessen som i den løbende tilrettelæggelse af uddannelsen sker med udgangspunkt i den unges forudsætninger og på en måde, der giver mulighed for reel inddragelse. Der laves

også en tilføjelse i vejledningen om, at eleverne har ret til at oprette et elevråd, såfremt eleverne ønsker det. Dette for at give de unge indflydelse på deres uddannelse som en del af et aktivt ungdomsmiljø.

8. **Seksualvejledning til unge i STU-målgruppen.** Der skal nedsættes en arbejdsgruppe, som skal komme med anbefalinger til, hvordan STU-målgruppen meningsfuldt kan få relevant seksualvejledning, herunder ift. køn og seksualitet. Arbejdsgruppens anbefalinger skal være udgiftsneutrale.
9. **Økonomimodel for STU.** Der nedsættes en arbejdsgruppe, som skal komme med anbefalinger til økonomimodellen for STU, herunder skal fokus være en afdækning af priser og kvalitet. Arbejdsgruppen nedsættes parallelt med, at der etableres et fagligt grundlag for specialeplanlægning, så arbejdsgruppen kan tage afsæt i dette arbejde samt i resultatet af de kommende forhandlinger om det specialiserede socialområde i regi af Social- og Ældreministeriet. Arbejdsgruppens anbefalinger skal være udgiftsneutrale.

Der har været tvivl om STU-elevs ret til kortere udlandsture. Derfor slår aftalepartierne fast, at STU-elever, der modtager uddannelseshjælp under uddannelsesforløbet, er omfattet af de generelle regler, der gælder for at modtage ydelser efter lov om aktiv socialpolitik, og kan derfor - ud over ferie – kortvarigt opholde sig i udlandet i sin fritid. Udlandsopholdet kan være med overnatning. Personer, der modtager uddannelseshjælp og deltager i STU-forløb, har tidligere haft ret til udlandsophold som led i aktiviteter i forbindelse med STU-forløb. Som følge af manglende konsekvensrettelse fremgår denne hjemmel ikke længere af beskæftigelseslovgivningen, men aftalepartierne noterer sig, at hjemlen genetableres ved et aktuelt lovforslag. Der vil således være ret til udlandsophold som led i aktiviteter i forbindelse med STU-forløb.

Proces

Aftalepartierne er enige om, at initiativ 1, 2, 3 og 6 der kræver ændring af STU-loven, træder i kraft 1.8.2023. Aftalepartierne er enige om, at initiativ 5 om STU-portal, der kræver udvikling og lovændring, træder i kraft i 2024, og portalen kan tages i brug i løbet af 2024. Endvidere er aftalepartierne enige om, at arbejdsgruppen om seksualvejledning i initiativ 8 skal afslutte sit arbejde i foråret 2023 med henblik på eventuelle ændringer i STU-bekendtgørelsen 1.8.2023, samt at arbejdsgruppen om økonomimodellen skal nedsættes parallelt med at der etableres fagligt grundlag for specialeplanlægning.

Aftalepartierne vil følge udmøntningen af aftalens elementer, herunder mødes om udformningen af kvalitetsparametrene, det faglige grundlag for specialeplanlægning, når dette foreligger, samt arbejdsgruppens anbefalinger til økonomimodel for STU. Eventuelle udgiftsdrivende ønsker forpligtes aftalepartierne selv at anvise finansiering til.

Økonomi

Initiativernes samlede økonomi fremgår af *tabel 1*. Initiativerne finansieres inden for Børne- og Undervisningsministeriets eksisterende ramme.

Tabel 1. Økonomioversigt

Mio. kr. (2022-pl)	2022	2023	2024	2025	Fuldt indfaset
Initiativ 1. Skærpet formål med STU	-	-	-	-	-
Initiativ 2: Flere rettigheder for valg af tilbud	-	0,8	1,8	1,8	1,8
Initiativ 3. Tydeligere myndighedsansvar	-	0,4	0,1	0,1	0,1
Initiativ 4. Fagligt grundlag for specialeplanlægning	0,4	0,8	0,4	-	-
Initiativ 5. Bedre overblik over STU-tilbud	-	1,7	4,2	3,3	3,3
Initiativ 6. Tidlig afklaring og bedre overgang	0,2	0,2	-	-	-
Initiativ 7. Unges ret til at blive hørt	-	-	-	-	-
Initiativ 8. Arbejdsgruppe om seksualvejledning	0,2	0,3			
Initiativ 9. Økonomimodel for STU	-	-	-	-	-
Total	0,8	4,2	6,5	5,2	5,2

Anm.: Det bemærkes, at der er foretaget afrundinger af tallene, hvorfor de ikke stemmer helt overens med totalen.

Initiativ 2, 3, 5 og evt. 6 vurderes at medføre kommunale udgifter, og de økonomiske konsekvenser skal DUT-forhandles med KL. Den konkrete model for initiativ 6 skal udarbejdes i samarbejde mellem Beskæftigelsesministeriet og Børne- og Undervisningsministeriet, og eventuelle udgifter afhænger af den konkrete model. Såfremt der viser sig at være merudgifter, herunder til DUT-kompensation ved initiativerne, der ikke kan håndteres inden for den afsatte ramme, forpligtes aftalpartierne til at finde finansiering inden for Børne- og Undervisningsministeriets område.